

Конгрес
Українських
Націоналістів

Любіть Україну!

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua 4 липня 2006 року № 26 (138)

2 липня у Києві Центр національного відродження ім. С. Бандери та Конгрес українських Націоналістів провели урочистий вечір, присвячений 65-й річниці проголошення Акту відновлення Української Держави. Захід почався виконанням Гімну українських націоналістів "Зродились ми великої години", а закінчився державним гімном. Захід благословив Єпископ Харківський і Полтавський Української Автокефальної Православної Церкви Ігор Ісіченко. З урочистими промовами виступили виконувач обов'язків Голови Українського Державного Правління Богдан Федорак і професор Національного Університету Києво-Могилянська академія Сергій Квіт.

Святковий виступ продовжили виступи відомих українських артистів, серед яких Національна академічна хорова капела ім. Л. Ревуцького, квартет "Акорд", Київський театр поезій "Мушля", а також Леся Горова, лідер гурту "Мандри" Фома, лідер гурту "Плач Єремії" Тарас Чубай, гурт "Кому вниз" та багато інших виконавців повстанських, стрілецьких та націонал-патріотичних пісень.

ТЯГЛІСТЬ ДЕРЖАВНИЦЬКИХ ТРАДИЦІЙ

До 65-річчя проголошення Акту відновлення Української Держави 30 червня 1941 р.

Богдан ФЕДОРАК,
виконувач обов'язків Голови
Українського Державного Правління

Нас зібрав 65-річний ювілей події, політична вага й історичне значення якої щойно тепер починає усвідомлюватися сучасною українською державною елітою.

Події, яка нещадно витравлювалася з пам'яти українського народу в роки совєтського панування, й вона старанно ретушувалася на загальнонаціональному рівні в період незалежности.

Йдеться про самостійницький Акт, проголошений Організацією Українських Націоналістів під проводом Степана Бандери 30 червня 1941 року у Львові. Здавалося б, що святішого не може бути в історії поневоленого народу, як дні національних повстань, незалежницьких декларацій, народних революцій, які є святими днями для всіх держав безвідносно до того, на якому континенті вони розташовані. Чи то буде Індія або Ізраїль, чи Камерун або Болівія, чи Іспанія або Литва – складно собі навіть на мить уявити, щоб у тих країнах не був належно вшанований хоча б один державотворчий епізод з їхньої політичної біографії.

Зовсім інакше складається ситуація в Україні, де першорозрядні історичні події, які є фундаментом національної пам'яти, діляться на "хороші" та "погані", достойні вшанування й недостойні, де творці та натхненники цих подій сортуються на різні категорії, де частину борців за незалежність визнають такими, а частину вважають мало не кримінальними злочинцями.

Для того, аби зрозуміти, чи є реальні історичні підстави ігнорувати Акт 30 червня 1941 року, а чи ці підстави не є винятково політичного характеру, – для того, очевидно, слід коротенько проаналізувати ті події, що відбулися у Львові в останній червневий день 65 років назад.

Нова війна, яка сколихнула світ 22 червня 1941 року, двобій, у якому в смертельних "обіймах" зчепилися дві світові потуги, став шансом для української нації вчергове раз спробувати вирватися з лещат епохи бездержавности, досягти найвищого рівня політичної, національної та особистої свободи індивіда, які може гарантувати тільки самостійна, ні від кого незалежна держава.

Небачена досі, масштабна, тотальна і жорстока війна стала випробуванням життєвої сили всього українського народу, але найперше вона поставила на порядок денний питання зрілості політичного проводу нації, адекватності лідерів самостійницького руху тим завданням, які перед ними ставило життя.

Єдиною політичною силою, яка послідовно, безкомпромісно, у будь-яких політичних умовах, усіма доступними засобами боролася за повну незалежність України в період між двома світовими війнами, була створена полковником Євгеном Коновальцем Українська Військова Організація, а згодом Організація Українських Націоналістів. Ветерани українських армій, які пережили важкі роки збройної боротьби за свободу у 1914–1921 роках, на очах яких відбулося пробудження тисячолітнього велета – сонної козацької нації, котре було бездарно змарноване відповідальними політиками, дійшли до висновку, який можна стисло висловити в такій формулі – "Україна втратила незалежність не через брак програм, а внаслідок браку справжніх чоловіків для впертого та послідовного втілення тих програм".

Відтак новий етап боротьби за незалежність у 1920-х роках розпочався з реалізації двох основних моментів. По-перше, з надання визвольному рухові нового ідеологічного фундаменту, яким стала ідея здорового, жертовного, об'єднуючого та організуючого, дієвого націоналізму. А по-друге, із залучення до визвольного руху широких мас молоді, людей не зіпсованих жадобою влади чи грошей, не засліплених лукавими чужинськими ідеями "соціалізмів, комунізмів чи анархізмів", людей, що не бажали грати за правилами, створеними іноземними окупантами, не хотіли втискувати себе в обмежені життєві рамки.

Саме ця молодь, ці тисячі студентів та гімназистів, дітей священиків, інтелігенції, селян і робітників зробили переворот у консервативному українському політичному світі, продемонстрували українському суспільству і світовій спільноті, як українці вміють самоорганізовуватися, боротися та жертвувати собою заради самостійности власної країни.

Молодь взялася до безкомпромісної боротьби під лозунгами "Здобудеш українську державу або згинеш у боротьбі за неї!", "Україна для українців!" і "Свобода народам! Свобода людині!". Кожен із цих кличів є стислим викладом окремих аспектів ідеології українського націоналізму.

Держава – символ модерного справедливого ладу для кожної нації, запорука особистої свободи та соціальної справедливості, її осягнення можливе лише через безкомпромісний чин, радикальну дію – "здобудеш або загинеш". Українська держава повинна охопити всі українські землі й встановити на землях, де переважають українці, владу, яка діятиме насамперед в інтересах абсолютної більшості українських людей – саме так слід розуміти гасло "Україна для українців", а не в расистському значенні, як намагаються витлумачити той клич окремі горе-історики. Нарешті, третє гасло демонструє фундаментальну, духовну демократичність українського націоналізму як ідеології, його боротьбу як за свободу індивіда, так і за свободу інших народів, поневолених тиранами.

Під такими гаслами, з такими святими та чистими ідеями українська молодь провадила боротьбу проти окупантів українських земель у 1920–1930-х роках, з такими ідеалами зростала й формувалася Організація Українських Націоналістів, з такими ідеалами вона перетворилася на найпотужнішу і найвпливовішу силу українського самостійницького табору напередодні совєтсько-гітлерівської війни.

Ця війна, як уже було сказано, давала шанс українцям розпочати боротьбу за реалізацію своїх державницьких прав. Шанс невеликий, який міг набути реального змісту лише за умов формування сприятливої внутрішньополітичної та міжнародної кон'юнктури, однак проігнорувати який лідери українського визвольного руху не мали морального й історичного права.

З метою надання Актові відновлення незалежної держави максимальної ваги та легітимності в очах українського суспільства, його творці домоглися створення Українського національного комітету в Кракові, що об'єднав представників більшості українських самостійницьких організацій і своєю декларацією від 14 червня 1941 року фактично "благословив" людей з похідної групи Я. Стецька на проголошення історичного Акту. В умовах війни організувати "більш легітимне", з юридичної точки зору, проголошення незалежності було неможливо.

Окрім того, подібним революційним шляхом реалізації права нації на самовизначення неодноразово послуговувалися національно-визвольні організації в різних куточках світу, й це не є підставою для ставлення під сумнів повноцінності створених таким чином держав. Ведучи мову про легітимність Акту 30 червня 1941 року, не слід також забувати, що він був підтриманий численними зборами громадян, проведеними у різних куточках західної та правобережної України.

Також підкреслимо, що повторювані довгий час закордоном звинувачення С. Бандери і Я. Стецька в тому, що вони не згадали в своєму документі про тяглість традиції української державності, розвіялися з відкриттям українських архівосховищ, у яких зберігається оригінальний текст документа з власноручними правками Я.Стецька. Там чітко записано, що виголошено Акт "відновлення" української державності (при чому слово "відновлення" написане рукою Стецька вгорі над закресленим словом "проголошення"), а далі дописано, що "Акт відновлення Української Держави після 23-х років неволі доконує Ярослав Стецько". В першому абзаці документа також записано, що ОУН "проголошує відновлення" Української держави. Цими словами про "відновлення" було чітко задекларовано спадкоємність між українськими державними традиціями 1917–1920 рр. і новим етапом державотворення.

Варто також наголосити на проблемі знаменитого третього пункту львівського Акта. Декілька речень, у яких згадується Німеччина, виноситься формальна подяка Гітлерові за звільнення від большовизму та декларується готовність українців взяти участь у війні з червоною Росією – стали предметом найбільших спекуляцій у історичних та навколоісторичних творах за останні шість з половиною десятиліть. На підставі цих згадок про Гітлера, його Райх та армію, робиться висновок про маріонетковість новопроголошеної держави, оунівську колаборацію тощо.

Закінчення на 3-й стор.

НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

ГОЛОВНИЙ ПРОВІД КУН ПІДСУМУВАВ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПАРТІЇ ЗА ОСТАННІ ПІВРОКУ

Як ми вже повідомляли в попередньому числі газети, 24 червня відбулося засідання Головного Проводу Конгресу Українських Націоналістів, під час якого були обговорені результати виборчої кампанії 2006 року, завдання Конгресу на сучасному етапі, кадрові та інші питання.

Голова Конгресу Українських Націоналістів, народний депутат України Олексій Івченко виступив з доповіддю "Про політичну ситуацію в Україні". На засіданні Головного проводу також виступили заступник Голови КУН, народний депутат України Євген Гірник та заступник Голови КУН Володимир Борейчук.

Після виступів вищого керівництва партії в обговоренні взяли участь інші члени Головного Проводу та керівники обласних організацій партії. Слово мали заступник голови КУН, голова Донецької ОО КУН Марія Олійник, голова Рівненської ОО КУН Ігор Кривко, голова Львівської МО КУН Микола Пшеволоцький, голова Тернопільської ОО КУН Володимир Чибрас, голова Хмельницької ОО КУН Олесь Вітряний, голова Черкаської ОО КУН Любов Гафінова, голова Вінницької ОО КУН Віталій Гусар, голова секретаріату Львівської ОО КУН Ігор Данилиха, заступник голови Львівської ОО КУН Роман Дідусь, голова Волинської ОО КУН Олег Максимович, член проводу Львівської ОО КУН Ярослав Лемик, заступник голови Київської ОО КУН Євген Лупаков, голова Кримської організації КУН Василь Овчарук, голова Закарпатської ОО КУН Петро Ференц, голова Житомирської ОО КУН Микола Крук, голова Дніпропетровської ОО КУН Микола Хоменко, голова Миколаївської ОО КУН Софія Яценьо, голова Сумської ОО КУН Олексій Перетятько, голова Чернівецької ОО КУН Віктор Лютик, а також голова Етичної Комісії Ярослав Ільгурський. Під час виступів неодноразово звучали думки про необхідність акцентувати діяльність партії на роботі з молоддю. Також багато хто з виступаючих схвально висловлювались щодо самостійної участі Конгресу у наступній виборчій кампанії.

Були й пропозиції створення робочої групи з розробки стратегії і тактики на наступні парламентські й місцеві вибори, котра мала б детально проаналізувати результати виборів 2006 року з урахуванням специфіки і досвіду ведення кампанії в різних регіонах України.

З інформацією про перереєстрацію членства Конгресу виступив референт секретаріату КУН Андрій Заболотний. Про роботу прес-служби партії слово мав її працівник Андрій Клименко. Про стратегію розвитку газети "Нація і держава", а також про видавництво, поширення і передплату видання виступили головний редактор "Нації і держави" Михайло Сидоржевський та менеджер газети Богдан Захаряк. Референт секретаріату КУН Василь Попович розповів присутнім про діяльність молодіжної референтури Конгресу.

Під час засідання також було кооптовано до складу Головного Проводу нових членів та затверджено нові склади кількох обласних проводів. Так, до складу оновленого Проводу КУН увійшли: голова Житомирської ОО КУН Микола Крук, голова Херсонської ОО КУН Іван Ревуцький, голова секретаріату Тернопільської ОО КУН Богдан Строцень, голова Миколаївської ОО КУН Софія Яценьо, голова Севастопольської МО КУН Володимир Проценко та головний редактор газети "Нація і держава" Михайло Сидоржевський.

Члени Головного Проводу КУН прийняли проекти звернень: до Президента України щодо надання звання Героя України першій Голові Конгресу Славі Стецько та головнокомандувачу УПА Василю Куку; і до Львівської міськради – щодо відкриття у Львові пам'ятника Ярославу Стецьку. Головний Провід прийняв рішення провести найближчим часом у Львові всеукраїнські збори народних депутатів, депутатів обласних, міських, районних рад, сільських та міських голів, обраних 2006 року від КУН.

Максим СИДОРЖЕВСЬКИЙ,
прес-служба Конгресу
Українських Націоналістів

БОГОСЛУЖІННЯ БІЛЯ СТІН ХРАМУ

ЧОМУ НАЦІОНАЛЬНІ СВЯТИНІ ДОСІ ЗАЛИШАЮТЬСЯ ВЛАСНІСТЮ АНТИУКРАЇНСЬКИХ СИЛ?

У Неділю Всіх Святих Землі Української православні по особливому вшановують боротьбу за волю України і прославлений у віках подвиг наших гетьманів і козаків.

25 червня вірні Київського Патріархату, серед яких були члени Конгресу Українських Націоналістів, Спілки офіцерів України, провели святкове богослужіння біля храму Всіх Святих, збудованому гетьманом Мазепою. Унікальність цієї події в тому, що храм є частиною Києво-Печерської лаври, де засіла ворожа Україні сила, де й досі лунає анафема козацькому гетьману.

Виявляється, ще у 1997 році існувало рішення Київради "Про передачу в безоплатне користування релігійній громаді Українського козацтва церкви Всіх Святих (корпус №82 Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника)": "Виходячи з принципу рівноправності всіх православних конфесій і необхідності забезпечення їм рівного доступу до національної святині – Києво-Печерської Лаври; беручи до уваги, що церква Всіх Святих Києво-Печерської Лаври збудована гетьманом І.Мазепою своїм коштом, а значна частина інших будівель і споруд Лаври – за сприяння та коштом українського козацтва, Київська міська Рада вирішила: ...надавати на час богослужінь або передати в безоплатне користування Церкву Всіх Святих... релігійній громаді Українського козацтва на умовах охоронного договору використання пам'яток історії та культури".

І хоча перше справжнє українське богослужіння у цьому храмі відбулося у Неділю Всіх Святих лише минулого року, та на цьогорічні свята церква була зачинена з "технічних причин". Тож богослужіння відбулося біля Мазепинської церкви. Один з найактивніших священиків УПЦ Київського Патріархату о. Сергій Ткачук наголосив на необхідності шанування всіх святих і особливо святих землі української, подвиги і жертовна праця яких спонукають нас сьогодні любити Україну. Учасники богослужіння були одностайні в тому, що Церква Всіх Святих – одна з видатних українських святинь – не може належати тим, хто виявляє вороже ставлення до незалежної України, до Президента і української влади.

Прес-служба Київської МО КУН

ВІСТІ З РЕГІОНІВ

МОЛОДІ – ПРАВДИВУ ІСТОРІЮ

Одеська обласна організація "Конгрес Українських націоналістів" на громадських засадах створила власну відеотеку з українознавства, яка налічує близько 250 хронікально-документальних та художніх фільмів, у тому числі близько 200 відеофільмів, присвячених історії московсько-більшовицького бандитизму на території колишнього Радянського Союзу. Серед них, наприклад, хронікально-документальний відеофільм про участь більше 110 тисяч росіян (білоемігрантів, біложахів і радянських полонених) у лавах Вермахту, а також у спецпідрозділах Вафен СС під керівництвом начальника управління VI С Головного управління безпеки фашистської Німеччини оберштурмбанфюрера Отто Скорі. Актуальним на даний час є відеофільм про поширення серед сучасної російської молоді фашистської ідеології, що веде до виникнення загонів "Скінхедів" та інших молодіжних фашистських угруповань у містах Росії. Також є відеофільм, який підтверджує, що на основі міждержавної угоди між Росією і Україною Крим з 1954 року є невід'ємною частиною України. На базі відеотеки почав діяти відеолекторій з патріотичного виховання молоді.

Відеотека постійно поповнюється новими фільмами і закликає осіб та організації, які володіють відеоматеріалами на дану тематику, до співпраці. Зокрема організаторів відеотеки цікавлять відеоматеріали про армію російського генерала Власова, який воював на боці фашистської Німеччини, про жорстоку політику русифікації, асиміляції і геноциду української нації, яку проводили як царський уряд, так і Радянська влада на території царської, а потім Радянської імперії СРСР, про правдиву історію України, національно-визвольний рух, зокрема про боротьбу ОУН-УПА, про голодомори 1923 р., 1933 р., 1937 р.р., про злочини більшовиків, про проблему становлення української помісної церкви, про те, як здійснювались божевільні плани московсько-більшовицького керівництва з створення світової комуністичної системи і скільки коштувало це населенню СРСР. Також Одеська обласна організація КУН запрошує до співробітництва організації і партії, які поділяють погляди щодо важливості створення і розвитку подібних відеотек.

Звертатись за адресою: Одеса, 65026, а/с – 151, Віктор Михайленко, завідувач відеотекою Одеської обласної організації КУН.

Віктор МИХАЙЛЕНКО

НЕ ДОПУСТИМО ТОРГІВЛЮ НАЦІОНАЛЬНИМИ СВЯТИНЯМИ!

Вишгородська районна організація Конгресу Українських націоналістів та інші партії державницького спрямування в контексті останніх подій в Україні звернулися до громадян, громадських організацій, політичних партій і владних структур Вишгородщини із закликом не піддаватись на реваншистські провокації політиканів, які замість того, щоб займатися удосконаленням життя людей, здіймають бурю у склянці води з метою перессварити громадян України і реставрувати антидемократичний режим, і не допустити політичної торгівлі національними святинями – насамперед нашою мовою.

У зверненні йдеться про те, що після перемоги Помаранчевої революції 2004 р. та перемоги демократичних сил на виборах 2006 р. в Україні розпочалися заходи, спрямовані на реставрацію колишнього антидемократичного режиму, більшість яких відбувається за російськими сценаріями. Широкомасштабні акції проти української державності переважно націлені на мовну політику і мають виключно політичний характер. Примара регіоналізму породила реваншистські спроби реанімації другої державної мови. В Луганській, Донецькій, Харківській областях, в місті Севастополі при цьому посилаються на Європейську Хартію регіональних мов. А що загрожує російській мові в Україні? Під загрозою – державна українська мова, бо український інформаційний простір зросійщений. Тільки державний і громадський захист української мови може забезпечити єдність України!

ТЯГЛІСТЬ ДЕРЖАВНИЦЬКИХ ТРАДИЦІЙ

Закінчення. Початок на 1-й стор.

Хоча будь-яка неупереджено мисляча людина розуміє, що колаборанти усі свої дії узгоджують з окупантами, що колаборантів окупанти не тримають по концтаборах, не розстрілюють і не вішають на площах, не замордовують тисячами на смерть у в'язницях. Відтак, якщо то не була колаборація, то що?

Очевидно, що третій пункт львівської декларації мав проголосити готовність українців до рівноправного міждержавного союзу з Німеччиною у випадку визнання останньою незалежності України. Якими могли бути рамки та формат цього союзу, чітко видно з Меморандуму революційної ОУН, підготовленого ще 15 червня 1941 року групою провідних членів ОУН.

Одразу слід відзначити, що в середині 1941 року було небагато сміливців, які наважувалися розмовляти з гітлерівцями у такому повчальному тоні, як це зроблено в зазначеному документі. Тоді, коли російсько-большовицьке керівництво продовжувало чемно засипати гітлерівський Райх дипломатичними реверансами та стратегічно важливою для ведення світової війни сировиною, українські націоналісти уже з перших рядків червневого Меморандуму безжально розкритикували нацистські концепції і рецепти вирішення "української проблеми", після чого вдалися до погроз і ультимативних вимог до німецького керівництва. Наприклад, кажучи про реальність підстав для співпраці між Німеччиною та Україною, наголошується, що: "Такий союз може бути, якщо будуть поважатися життєві інтереси обох народів... Неправильно заведена політика може привести до небажаних наслідків для стосунків обох народів, які пізніше буде важко подолати".

Хто міг тоді наважитися згадувати перед нацистами про "життєві інтереси" свого народу чи погрожувати Гітлерові "небажаними наслідками"?! Питання риторичне.

Ще і ще раз підкреслимо, що коли молоді українські революціонери погрожували Гітлерові, "мудрий" кремлівський горець виголошував тости за здоров'я фюрера, а тому не його ідейним нащадкам звинувачувати сьогодні когось у сприянні нацистам. ОУН відверто застерегла нацистів, що "Навіть, якщо німецькі війська при вступі в Україну, звичайно, спочатку будуть вітати як визволителів, то незабаром ця ситуація може змінитися, якщо Німеччина прийде в Україну не з метою відновлення української держави і відповідними гаслами". Націоналісти також прозоро натякнули на те, що у випадку насадження німцями свого окупаційного режиму, вони шукатимуть союзника в особі Англії.

Закиди у якомусь міфічному колабораціонізмі ОУН, виявленому Актом 30 червня 1941 року, є абсурдними. Йшлося про зовсім інші речі, яких критики львівських подій намагаються не помічати або ж надають їм заздалегідь фальшивого звучання. Критики дій революційної ОУН наприкінці червня 1941 року не люблять згадувати, що державотворчий Акт, виголошений у Львові, став правовим фундаментом для діяльності Українського Державного Правління, Української Головної Визвольної Ради, Антибольшевицького Блоку Народів і, нарешті, він значною мірою послужив поштовхом до створення героїчної Української Повстанчої Армії, без жертовної боротьби якої ми навряд чи мали б сьогоднішню незалежність.

30 червня 1941 року є одним із тих наріжних каменів, поряд із героїкою княжої України, звитягою козацтва, генієм Шевченка, відчайдушністю самостійницьких змагань 1914-1921 рр., жертовністю Карпатської України, завзятістю й безкомпромісністю УПА, – які утримують на собі весь фундамент модерної української національної ідентичності, становлять незнищенні пласти національної пам'яті.

Без плекання та зміцнення цього фундаменту спроба побудувати сучасну українську державність приречена на невдачу.

Шлях будівництва національних держав – це шлях вшанування національних героїв, це той шлях, яким ідуть усі успішні держави світу, – хто відкидає цей прямий, чесний і світлий шлях, той блукає в пітьмі, збивається на манівці і, в результаті, опиняється на маргінесах світової політики, економіки та культури.

В Україні існує колосальна, надзвичайно потужна традиція національного будівництва, традиція вдалого, відчайдушного та тривалого протистояння світовим імперіям, традиція впертого відвоювання собі місця під сонцем. Цю національну традицію слід брати на озброєння новітнім керманичам України. Слід пам'ятати, про те, що світ продовжує залишатися жорстоким до слабких, що, проголосивши незалежність у 1991 році, Україна не позбулася традиційних загроз ззовні, які посилюються щоразу, коли Українська держава намагається наповнити свій суверенітет реальним змістом.

Найбільш чітко висунута і аргументована ідеологами ОУН ідея боротьби проти Москви як агресивної імперії, що пригнічує чужі та уярмлює навіть власну націю, не втратила своєї актуальності до сьогодні, через 15 років після краху СССР. Європейські політичні аналітики та економічні експерти наївно розраховували перетворити Росію на т. зв. "Європейську Канаду" – таке собі високорозвинене джерело сировини для Європи. У замін на газ та нафту європейці обіцяли допомогти Росії стати справді модерною, багатою, демократичною країною із заможними та вільними громадянами. Натомість кремлівські імперіалісти, користуючись вражаючою короткозорістю європейців, накинули на шию Європи енергетичний зашморг, оформивши свою нову агресивну стратегію в ідею "енергетичної імперії".

Клич "Свобода народам! Свобода людині!" черговий раз стає найактуальнішим лозунгом, девізом, під яким Українська держава отримує реальний шанс модернізуватися, перетворитися на провідну силу в протистоянні московській енергетично-економічній експансії, черговий раз стати забором Європи на шляху північно-східної агресії.

Навколо давнього гасла ОУН разом з Україною в монолітній єдності можуть виступити інші волелюбні, національні держави Центрально-Східної Європи, Балтики, Кавказу, Балкан і Центральної Азії. Лідери цих держав сьогодні мусять зрозуміти, що в них є два виходи – або стати разом з Україною до боротьби за відстоювання своєї власної повноцінної незалежності, або перетворитися на абсолютних маріонеток новітньої російської імперії, зберігаючи при цьому формально суверенний статус. Тож у сьогоднішній планетарній боротьбі за природні ресурси та схеми їхнього транспортування страх не може бути добрим помічником.

Україна та її керівництво мають у своєму розпорядженні набагато більші можливості, ніж мали творці Акту 30 червня 1941 року. Але нинішній політичній верхівці не вистачає віри у свою правоту, відваги й безкомпромісності, якою володіли Степан Бандера, Ярослав Стецько, Роман Шухевич і мільйони борців, що своєю працею, муками, жертовністю та смертю намагалися, у майже безнадійних політичних обставинах, вирвати свободу рідної країни з лап кровожерних імперій.

Історія продемонструвала, що українські націоналісти, керовані Степаном Бандерою, мали абсолютну рацію в основоположних питаннях стратегії і тактики своєї боротьби в 40–50-х роках минулого століття. Їхній курс на боротьбу проти будь-якого окупанта, але насамперед проти російського імперіалізму як явища, що несе Україні та українцям не лише політичну чи духовну, а й фізичну загибель, виявився правильним. Сьогодення підтверджує такі висновки. Відтак, невизнання з боку модерної Української держави державотворчих актів своїх попередників, непошанування борців за національну незалежність виглядає зараз не просто цинічним і аморальним, а відверто злочинним.

І сьогодні, у цей святковий день, ми черговий раз з усією рішучістю ставимо питання про офіційне визнання нинішньої Української держави спадкоємцем всіх українських національно-державних утворень, що існували на цій землі, про визнання всіх, хто боровся за свободу і державну незалежність України, її національними героями, про зміну державної політики щодо осіб, які свого часу були причетними до злочинів комуністичного режиму, а сьогодні втішаються шаною і почестями з боку Української держави. Без виконання цих елементарних, але фундаментальних вимог неможливий рух України шляхом прогресу, неможлива побудова справді європейського, національного, вільного, духовно здорового та заможного суспільства, про яке говорить Президент України Віктор Ющенко. Сьогодні, як і 65 років тому, наша мета стоїть перед нами чітко та зрозуміло – розвиток національної держави як запоруки процвітання нації та самореалізації індивіда. Наша праця в цьому напрямку буде наполегливою і рішучою. Перед очима національних героїв, які з Небес дивляться на нас, ми мусимо чітко задекларувати, що нині український народ більше не є народом саморозшматування, страху, рабства, малої праці та малої віри. Ні! Сьогодні український народ у складних історичних обставинах перевтілюється на модерну націю – монолітну, відважну, працьовиту, сповнену самоповаги і віри, націю, достойну своєї чудової країни та свого героїчного минулого!

Богдан ФЕДОРАК

30 ЧЕРВНЯ: 65 РОКІВ ПОТОМУ

Сергій КВІТ,
професор Національного університету
"Києво-Могилянська академія"

Ключові історичні події прочитуються кожним новим поколінням по-своєму. Вони співвідносяться з власним досвідом тих, хто прагне дати їм належну оцінку. Сьогодні ми зібралися для того, щоб відзначити 65-ту річницю проголошення Української державності у Львові. Цей вчинок належить до безпрецедентних у світовій історії. Тим більше, що за кілька років перед тим відбулося проголошення незалежної Карпатської України, до чого також мала безпосередню причетність Організація Українських Націоналістів. З початком Другої світової війни українці знову виходили на арену великої європейської політики.

Пригадую, що десять років тому я відсилав професорові Володимиру Косику до Парижу ряд документів, пов'язаних з діяльністю Українського державного правління, скопійованих мною на його прохання у київських архівах. Всі вони мали печатки з тризубами. І саме тому працівники київського поштамту відмовлялися відправляти їх за кордон. Мовляв, це офіційні державні документи, на які повинен бути спеціальний дозвіл. Парадокс полягає в тому, що це дійсно були державні документи, але датовані 1941 р., коли інші, хоч насправді такі самі працівники радянських поштамтів, мали протилежні інструкції щодо документів з тризубами на печатках.

Сучасна Україна не пережила глибоко свою історію, у тому числі те, що з нею трапилося у XX ст. Пересічний киянин не сприймає події 30 червня 1941 р. як один з важливих кроків на шляху до проголошення незалежності у 1991 р. і, зрештою, до Помаранчевої революції 2004-го. Це одна з найболючіших наших проблем. Незалежна Українська держава розглядається як щось таке, що просто є. Але так було не завжди. Згадаємо слова поета Петра Карманського про те, що його покоління батьки навіть не залишили національного імені, тому довелося відстоювати саме право називатися українцями. У 1900 р., відгукуючись на "Самостійну Україну" Миколи Міхновського, Іван Франко писав про українську незалежність як про необхідність, яка, проте, перебуває "Поза межами можливого".

Ще один родинний спогад. Мій дід пояснював, що у міжвоєнний час, після поразки Визвольних змагань, українці знову втратили все: ні держави, ні війська, ні власної освіти – була лише Організація Українських Націоналістів, на яку можна було спертися. З нею пов'язувалися всі надії на подальше національне буття. Скільки романтизму треба було мати, щоб виступити одночасно проти всіх окупантів і змусити їх всерйоз трактувати ідею нашої державної незалежності. Проголошення Акту 30 червня було виявом незалежної української політики. Саме так її сприйняли нацисти.

Пам'ятаємо, що і Ярослав Стецько, і Степан Бандера мали всі можливості перейти на нелегальне становище, але вони не зробили цього, тому що представляли політичну силу, яка готова була взяти владу в свої руки. Під Актом поставили свої підписи представники інших українських політичних організацій, які пізніше під тиском німців їх відкликали. Але цього не зробив Я. Стецько. Український прем'єр-міністр підтвердив серйозність намірів свого народу стати державною європейською нацією, за що відразу опинився в німецькому концтаборі.

Мені пощастило знати і спілкуватися з тими, хто не лише пам'ятали проголошення Українського державного правління, а й були активними учасниками тих подій. Це були хороші і мужні люди, їхнє життя потверджує той факт, що політика може бути не лише суцільним брудом і пошуком матеріальних компромісів. Що життя також складається з ідеалів, за які українці жертвували буквально всім, що мали. Це їхня енергія зруйнувала комуністичну імперію зла. Це вони виставили такі морально-етичні рамки, які не дають нам сьогодні задовольнятися малим – ми вимірюємо українське майбутнє за найвищою шкалою. Без їхнього чину була б перервана українська визвольна традиція і тоді навряд ми могли б на щось розраховувати у глобальному світі.

Коли ми збираємося на святкову академію, щоб відзначити видатну подію української історії, найголовніше, що ми повинні зробити, – це співвіднести самих себе з тим часом. Адже історія є не лише минулим. Насправді це частина нашого майбутнього, яке ми несемо в собі через усвідомлення та особистісне переживання історичних подій. У часи глобалізації, коли відстані стають коротшими, ніби стискається час і подія, те, що трапляється в одному куточку земної кулі, відразу дається взнаки на всіх інших континентах, ми повинні віднайти своє власне місце – свого голосу, культури та національних інтересів.

У царині національного буття вирішення якоїсь вкрай важливої проблеми ніколи не означає завершення шляху. Насправді це відкриває нові перспективи, також нові проблеми, які знову і знову треба вирішувати. Українська держава повинна постійно доводити свою життєспроможність. Тому, вшановуючи пам'ять наших славних попередників, ми повинні давати відповіді на ті питання, які сьогодні ставить перед нами життя. Тоді ми станемо такими ж адекватними своєму часові, як і ті націоналісти, які 65 років тому проголосили у Львові самостійну Україну.

Матеріали з регіонів про відзначення 65-ї річниці проголошення Акту відновлення Української держави читайте в наступному числі "Нації і держави".

ПОЛКОВНИК ЄВГЕН КОНОВАЛЕЦЬ ТА ЙОГО ПОЛІТИЧНИЙ ЗАПОВІТ

Є.КОНОВАЛЕЦЬ

Ярослав ДАШКЕВИЧ

Цілу біографію полковника армії Української Народної Республіки Євгена Коновальця (1891–1938) можна звести до короткої формули: "жив для України і загинув за неї". Один з організаторів корпусу, пізніше групи Січових Стрільців, Української Військової Організації, Організації Українських Націоналістів став ще при житті символом національно-визвольної боротьби за Українську Державу.

Здається, немає потреби викладати життєпис видатного військового і політичного діяча з когорти творців української історії першої половини ХХ ст.

Про Євгена Коновальця написано і багато, і мало. Багато, бо це постать, яка назавжди увійшла до історії України ХХ ст. Багато, бо виходили, виходять, та ще виходитимуть присвячені йому книжки, збірники (хоча б великий, понад тисячосторінковий збірник "Євген Коновалець та його доба", – Мюнхен, 1974). Але, все ж таки, якось замало. Бо Коновалець – не бронзовий пам'ятник (хоча такого пам'ятника він безумовно заслуговує; як в столиці України, де почався його великий шлях до Волі, так і у Львові, де він мешкав і займався громадською та організаційною, підпільною працею), а жива людина. Але якраз написано небагато про Коновальця як про живу людину. Небагато, бо організаційні архіви на Заході лише починають розкривати, а оперативні архіви органів безпеки на Сході розкривають більше як слабо (якщо вони взагалі не переправлені протизаконно до Москви) – і розкривають їх лише для довірених осіб. А саме архівні матеріали мають стати підставою для дослідницьких статей про Коновальця, про його революційну діяльність, про всі ті нитки підпільної боротьби, які сходилися в його руках.

Українська історична наука, зокрема пострадянська, академічна, ще не визначила як слід та, мабуть, довго ще не визначатиме роль і значення найвидатніших осіб історії України ХХ ст., хоча перелом століть і тисячоліть цього вимагає. Історичної дистанції (на яку часом скаржаться історики) вистачає, але не вистачає незаляканих і неворожих до української ідеї та звичайної історичної правди істориків. Це стримує від остаточних висновків політиків, навіть тих, які самі себе вважають об'єктивними, ба, навіть національно свідомими.

Маніпуляції з іменем полковника Коновальця та інших діячів національно-визвольного руху продовжуються, навіть посилюються. Чого вартий спротив посткомуністичних (чи справді "пост"?) політиків та істориків проти утворення в Києві Інституту національної пам'яті та його філіалів на місцях, також у Львові. Або намагання замести сліди російських комуністичних злочинів у Західній Європі під ошуканським приводом перенесення тлінних останків Коновальця, Бандери до Львова чи до Києва, щоб ліквідувати паломництво українців до могил наших борців туди, де їх вбили, та щоб ці могили не нагадували західним суспільствам про терористичну практику Москви.

Незалежно від цього не підлягає сумніву, що Коновалець займає одне з перших місць серед борців за волю нації та побудову держави – й жодні фальсифікаторські маніпуляції з цим іменем не зможуть зняти його з цього п'єдесталу.

Скажемо відверто: Коновальця неможливо підкроїти до "західної демократії", як досить часто це намагаються робити з діячами національно-визвольного руху автори останніх часів, зокрема автори з української еміграції. Коновалець не входить – і ніколи не увійде – в рамки причепуреної західноєвропейської ліберально-демократичної моделі, бо боровся він не в умовах демократичного суспільства, а в обставинах і з обставинами тоталітарних, антидемократичних, жорстоких і нелюдських режимів. І його примусили боротися адекватними засобами – дієвими в кожній конкретній ситуації.

З цієї боротьби – фізично (але не духовно) – він не вийшов переможцем. Він став жертвою московської терористичної машини, так, як до нього С. Петлюра, а після нього – С. Бандера та мільйони відомих і невідомих борців за волю України. А переможених в історії, особливо в тій історії, що ворожа до української нації, судять і чіпляють їм ярлики. Пілсудського, аґента австрійської розвідки, не судять, бо він збудував незалежну Польську державу. Леніна, який за німецькі гроші зробив революцію у вже псевдодемократичній Російській імперії, щоб вивести її з війни з Німеччиною та Австро-Угорщиною, не судять. Бо він змурував нову, хоча й страшну червону імперію. Сталіна не судять, хоча він був аґентом царської охранки, а його панування принесло мільйони жертв, бо він був учасником псевдодемократичної антигітлерівської коаліції. Їх не судять і, по суті, не судитимуть. Ними захоплюються, бо вони перемогли.

А Коновальця судять в сучасній хаотичній Україні, бо він впав у бою, не переміг, бо його знищила пекельна машина Москви.

Хочу звернути Вашу увагу на політичний заповіт полковника, під яким треба розуміти його книжку "Причинки до історії української революції", видану за десять років до його трагічної смерті, тобто опубліковану 1928 року. Коновалець, наскільки відомо, спеціального письмового політичного заповіту не залишив, а його "Причинки" повинні розглядатися як духівниця досвідченого політика і вояка, скерована до сучасників і нащадків. У них є шість наскрізних ідей, що цілком актуальні до сьогодні й варті розгляду хоча б для того, щоб уявити, як виконуються політичні заповіти українських вождів національно-визвольної боротьби. Ось які наскрізні ідеї заповіту.

Перша. *Основне знаряддя національно-визвольного духу – це боротьба з окупантами за утворення Української держави.*

Важко вважати, що таке завдання виконане в наш час до кінця. Держава є такою, якою вона починається, а сучасна Українська держава починалася і розвивалася погано. Бо невже інакше можна розуміти фразу, що "держава твориться 15 років". Отже виходить, держава не є створена, її далі "творять", зокрема через нищення українства, розбазарення українського державного майна та продажу фундаментів держави гуртом і вроздріб, через фальшування історії, розкрадання національних цінностей. Якщо твердити, що "державотворення триває" – то що ж було створено за 15 років?

Друга. *В боротьбі за Українську державу та її забезпечення від агресії зовнішніх ворогів український національно-визвольний рух на кінцевому етапі мусить спиратися на Українські збройні сили, українські за своїм командним складом та за своєю ідеологією.*

Відомо, що Українська армія не лише не відповідає цим вимогам, а й давно вже не підходить під параметри сучасної армії. Не лише тому, що вона віддала атомну зброю своєму найбільшому ворогові, проциндрила (якщо не вжити міцнішого слова) Чорноморський військово-морський флот, а й тому, що вона розпродала свої арсенали без користі для держави та не займається власним, українським вдосконаленням своєї техніки, а нову техніку, яку виготовляє військово-промисловий комплекс, продає за кордон, не опрацьовує свою й власну стратегію і тактику. Українська армія не є модерною збройною силою великої держави і є армією без ідеології.

Третя. *Основні вороги України – зовнішні, бо без їхнього прямого чи завуальованого втручання внутрішні політичні (й додам – економічні) протиріччя вирішуватимуться згідно з законом або навіть безконфліктно. Бо основним фактором безпеки держави повинна бути опора на власні сили. Тим більше, в зовнішніх політичних орієнтирах не можна шукати одночасно опори в силах, що ворожі одна одній.*

Насправді існує потурання ворогам, що знову намагаються накинути свої тенета на Україну, розчленувати її, далі нестримно експлуатувати. Важко уявити собі абсурднішу зовнішньополітичну доктрину як "багатополюсну" орієнтацію, а тим більше, співпрацю з потенційним ворогом української державності.

Четверта. *Україна мусить бути єдиною, соборною державою, що веде рішучу боротьбу з будь-якими, інспірованими ззовні, проявами внутрішньонаціонального сепаратизму; всіми силами треба "мурувати єдність наддніпрянців і галичан".*

Не вживаються жодні реальні заходи в сучасній державі проти кримського й харківсько-донецького сепаратизмів, проти рецидивів галицького й закарпатського сепаратизмів, їх також підігрівають зовнішні антиукраїнські сили, бо загроза могутньої Української держави – першорядного політичного фактора не лише в Східній Європі, в Чорноморському регіоні, а в Європі взагалі – зганяє сон з повік багатьох політиків з близьких, далеких, і навіть дуже далеких держав. Тому й штучно роздувають надумані східняцько-західняцькі несумісності, що виникли ще в період Російської імперії, коли намагалися знищити цілу українську націю, а західну вітку нації, яка розвивалася в сприятливіших умовах, також обмосковити. Жодна боротьба з русифікацією не ведеться, а навпаки, її посилюють у ряді регіонів, надаючи виразно антиукраїнського спрямування, намагаючись розколоти, а пізніше денаціоналізувати єдиний народ.

П'ята. *Дисциплінованість в державному, громадському, економічному, військовому житті.*

Заклики до встановлення ладу і порядку в державі викликають спазми страшенної люті антидержавних і антинаціональних, а зокрема, бюрократично-мафійних елементів, які чимшвидше ховаються за щит фальшивого лібералізму, звинувачуючи противників існуючого хаосу в тоталітарному фашизмі (але не в тоталітарному комунізмі!).

Шоста. *Непридатність колективного керівництва державою, особливо в складний конфліктний час.*

Формальний владний плюралізм (але без фактичного розподілу компетенцій) призвів уже до колективної некерованості в державі. І тут також заклики до ладу і порядку натрапляють на безпардонну протидію. Хоча, як свідчить історія, об'єднання всіх державних компетенцій в одних розумних, чесних і незалежних від будь-яких політичних і кримінальних факторів руках, під час т. зв. перехідних періодів, здатне було виводити держави на шлях, що вів до піднесення.

Коновалець став героїчною постаттю не через свою трагічну смерть. Він став лідером нації, що бореться, задово до цього.

Постать полковника-провідника, великого патріота і борця, для якого доля України була понад усе, для якого не існували приватні інтереси, постать великого організатора і людини непохитної волі притягає і притягатиме погляди людей сучасних і наступних поколінь.

Полковник загинув на 46-му році життя, коли він був повний сил, енергії, планів. Історики не бавляться в гру "що би було, якби було", але зрозуміло, що історія України в другій половині минулого століття покотилася б інакше, якщо б Коновальця не вбили.

Та ми далі віримо, що буде новий провідник – новий полковник з залізною волею, який виведе державу і націю з сліпої вулички на широкий, належний Україні шлях.

Володимир СЕЛІВАНОВ,
Молодіжний Націоналістичний Конгрес

ЦЕ НАША ЗЕМЛЯ

СОБОРНА УКРАЇНА: КОРІННІ НАРОДИ І НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШИНИ

Нині про Україну говорять як про сучасну українську державу. Але поняття Соборної України має першопочаткове значення етнічної території українців. Українські етнічні землі дуже вдало визначив у 1831 році видатний росіянин Микола Надеждін. У рецензії на першу книжку Миколи Гоголя він писав, що Україна перебуває "під благодатним шатром синього неба, на широкому килимі степів, які облямовані струмками Дунаю і Дону, пасмами Кавказу і Карпат, хвилями Євксину і Каспію". Саме цю Україну намагався об'єднати в одній державі гетьман Павло Скоропадський. Українці дотепер компактно проживають у російській Азії, Казахстані і Киргизії.

Після Другої світової війни до 1954 року за межами УРСР опинилося понад 40% української етнічної території – у складі Румунії, Угорщини, Словаччини, Польщі, Білорусі, Росії і Молдови. УРСР як член ООН підписала і ратифікувала Гельсінський Прикінцевий Акт, 3-й та 4-й принципи якого визнали непорушність кордонів УРСР з Румунією, Угорщиною, Чехословаччиною, Польщею, Росією і Молдовою. Тобто Україна проголошувала 24 серпня 1991 року незалежність у визначених Москвою і визнаних Гельсінським Прикінцевим Актом кордонах, що звузило поняття української соборності.

Тим часом, займаючи українську Слобожанщину, Краснодарський і Ставропольський край, Росія, будучи спадкоємцем СРСР, ігнорує Гельсінський Прикінцевий Акт і вже відкрито зазіхає на східну і південну Україну на тій лише підставі, що в містах сходу і півдня розмовляють російською мовою. Дехто в Україні вважає, що це "подібний до югославського сценарій" для України, згідно з яким має відбутися "розчленування" єдиної і потенційно могутньої країни на західну і східну з одночасним виокремленням Кримського півострова. Саме для цього розкручується деякими ЗМІ "російськомовне питання" та усілякими засобами штучно підкреслюються культурні особливості західного, східного і південного регіонів нашої соборної України. Прихильники підступної ідеї розколу України навіть наводять деякі історичні паралелі, згадуючи, наприклад, Західно-Українську Народну Республіку (1918), а також Донецько-Криворізьку Радянську Республіку (1918) зі столицею у Харкові. При цьому російську мову навіть деякі російські патріоти визнають останнім українським варіантом церковно-слов'янської, тобто української книжної (міської) мови 17–18 сторіч.

У міжнародних правових документах досі не вироблено критеріїв чіткого поділу між поняттями "національної" та "етнічної" меншини.

Розмитість етнічних термінів характерна і для Конституції України 1996 року, в якій у ст. 11, п. 3 ст. 92 та п. 3 ст. 119 у правову систему нашої країни впроваджується термін корінного народу без відповідного його визначення та без подання переліку корінних народів. Законодавство про статус корінних народів досі не прийнято; більшість дослідників пов'язують вирішення цього питання з визначенням правового статусу кримських татар (кримськотатарського народу). На статус корінного народу в Україні, крім українців і кримських татарів, мають право румуни і молдавани (як і українці в Молдові та Румунії). Щодо болгар, греків і гагаузів, то вони з'явилися в Україні внаслідок релігійних утисків християн у Турецькій імперії. Представники інших народів з'явилися в Україні з причин угорської, польської та російської політики в Україні, яка в різні часи була колонією Угорщини, Польщі, Росії, Австро-Угорщини, СРСР. Саме вони, за концепцією Мурата Алмаші, мають право на статус національної, але не етнічної меншини. "Національні меншини, – стверджує вчений, – це особи, які є громадянами цієї держави, не належать до титульної національної спільноти чи корінних народів цієї держави і самоідентифікують себе як представники певної національної меншини".

Хоча Конституція незалежної України приймалася у 1996 році, коли ООН і Міжнародна організація праці (МОП) вже мали піввіковий досвід визначення і використання в конвенціях і рекомендаціях терміну "корінні народи", два корінні народи України – українці та кримські татари – за статтями 3 і 24 користуються лише правами людини і громадянина. А нова Конституція Автономної Республіки Крим, прийнята ВР України в грудні 1998 року, не визначає кримських татар корінним народом України, а відтак і не визнає Курултай (Національні збори) і Меджліс кримськотатарського народу представницькими органами кримськотатарського народу. Все це означає, що Конституція України, незважаючи на оперування в статтях 10, 11 поняттями "національні меншини" і "корінні народи", фактично уподібнена до Конституції Франції 1958 року, стаття 2 якої визнає одну французьку націю і заперечує поділ громадян на будь-які етнічні чи національні групи. Уряди Франції, Швеції, Японії, США та деяких інших держав негативно ставляться до визнання колективних прав корінних народів. А Бразилія, Малайзія, Еквадор, Австралія відмовляються вживати сам термін "корінні народи".

Конституція України й Автономної Республіки Крим були прийняті після того, як ООН прийняла рішення про проведення десятиріччя корінних народів світу (1995–2004) і оприлюднила проект Декларації прав корінних народів світу. Те, що в цих Конституціях відсутні визначення прав українського і кримськотатарського народу, фактично ставить Україну поряд із країнами, які відмовляються вживати сам термін "корінні народи" у преамбулі до Конституції України: "Верховна Рада України від імені Українського народу – громадян України всіх національностей", свідомо порушуються права титульного українського народу (етносу) на національну державу, які визнані Декларацією "Про надання незалежності колоніальним країнам і народам", що була прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 14 грудня 1960 року.

Відповідно до документів ООН і ЮНЕСКО, національна держава – це така держава, в якій титульний. народ становить 67% населення. Згідно з переписом 2001 року, українців в Україні 77,8% від загальної кількості населення (за переписом 1989 року їх було 72,7%), росіян – 17,3% (за переписом 1989 року їх було 22,1%). Українську мову вважають рідною 67,5% населення України, що на 2,8% більше, ніж за даними перепису 1989 року. Російську мову визнали рідною 29,6% населення (за 12 років показник знизився на 3,2%). Рідною мовою вважають мову своєї національності 85,2% українців, 14,8% українців рідною визнають російську. Тому говорити про російськомовність в Україні необхідно із застереженням.

2004 року добігло кінця десятиріччя корінних народів світу. Сподіваємось, що ООН прийме Декларацію корінних народів, за проектом якої саме за українцями та кримськими татарами визнається право на державу, мову, освіту, землю і все, що в ній, на ній і над нею, закони, традиції, інформацію, релігію тощо. Щодо національних меншин, крім молдаван, румунів і кримських татар, то за ст. 10 Конституції вони мають право на використання власних мов при обов'язковому знанні державної мови та на визначене міжнародним правом пропорційне представництво в радах усіх рівнів. Для цього, посилаючись на міжнародне право, ВР має внести відповідні зміни до Конституції, яка має бути орієнтованою не на Конституції держав, які створені колоністами – США, Австралія, Бразилія тощо, а на Конституції національних держав – Норвегія, Фінляндія тощо.

Щодо людських прав представників національних меншин, то вони в Україні мають бути такими, як, наприклад, в Ізраїлі: виступи проти державної мови, релігії, національного статусу державоутворюючої національності мають переслідуватися. Без цього Українська Соборна Самостійна Держава не відбудеться.

Костянтин НІКІТЕНКО

ПОГЛЯД

У ПОШУКАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ

Після багатьох років надій та сподівань, після рухівських живих ланцюгів через усю країну та твердого "досить", сказаного народом України на Майдані, – поразка на виборах правих партій та блоків виглядає особливо болючою та нищівною. Катастрофічна ситуація склалася на сході України. Фактично поглиблюється розкол, узаконюється антиукраїнська політика. Так, у регіонах, де носіїв української мови можна заносити до Червоної книги, замість всебічної підтримки української мови, що ледь животіє, активно "всім світом" захищають та рятують іноземну мову. І втомлені "музейні експонати" – носії українського на сході Україні – з думками "та гори воно все вогнем" звертаються до всіх знайомих та незнайомих із запитаннями: "А скільки коштує квартира у Львові?... А у Тернополі?..."

Причини поразки національної ідеї на Сході України полягають не лише у наслідках роботи окупаційної пропаганди, яка максимально використала всі можливості (і в надзвичайно сприятливих умовах радянського тоталітарного суспільства, і тепер). Згідно з її головними та непорушними (як здавалося) постулатами, весь історичний ряд борців за українську незалежність – від Мазепи до рухівців – виступав як втілення всесвітнього зла. Але чому одні міфи виявилися колосами на глиняних ногах і швидко зникли з історичної арени, а інші "працюють" і далеко переживають своїх творців? Адже радянською пропагандистською машиною була "запущена" ціла міфологія. Наприклад, про кризу всіх країн "несоціалістичного" табору, про злиденне життя трудящих у цих країнах, безробіття, порожні полиці магазинів тощо. Але чи так вже багато з нас щиро вірили, що "Захід загниває"? Думаю, ККД цих міфів був досить низьким, і зводився нанівець після першої ж подорожі за кордон та знайомства з реальністю. Чому ж міфи про бійців за незалежність як про "звірів у людський подобі" виявилися значно живучішими й ефективно діють досі?

Можливо, проблема не лише у наслідках сталінської пропаганди, а й частково в ідеології деяких представників правих партій? Для прикладу візьмемо послідовного представника правого флангу. Всеукраїнське об'єднання "Свобода" та програмний документ "Програма захисту українців". Не торкаючись питання, що більшість положень, викладених у програмі, вимагає негайної реалізації на державному рівні і повинні стати державною програмою, візьмемо одну з ключових тез цього документу: "Забезпечити пропорційне представництво українців у всіх органах влади (не менше 80%)".

Думаю, що саме постійні наголоси на зазначеному пункті стали не останнім фактором, що призвів до програшу на парламентських виборах. Поясню: в Україні живуть та віддано працюють проти її як внутрішніх, так і міжнародних інтересів та іміджу політики, самі імена котрих стали синонімами зради як своїх батьків, так і цієї прогресивної партії всього українського народу. Прикладів можна привести багато: ось, приміром, Петро Симоненко – кількість злочинів проти людства, скоєних Комуністичною партією, правонаступником якої є Комуністична партія України, може зайняти томи карних справ, але за логікою радикалів він має бездоганні анкетні дані: нібито українське коріння вміє розмовляти чистою українською мовою! За цією ж логікою нам треба таких "представників-українців" не менше 80% в органах влади. Так ми їх і маємо! І навіть значно більше, то що це – перемога?! Програма виконана?!

До речі, візьмемо приклад із східного регіону, котрий антиукраїнські сили у своїх мріях практично офіційно вже відрізали від України. В роки Другої світової війни на Донбасі діяла розгалужена мережа ОУНівського підпілля. І досить активно – незважаючи на постійні арешти та "зачистки" гестапо. На місце заарештованих ставали нові члени, віддані бійці за вільну Україну, незважаючи на пряму загрозу життю у випадку розкриття їхніх зв'язків з організацією. Відомо, що керував організацією підпілля галичанин Євген Стахів, але ж вступали в організацію (і це доведено) місцеві "східняки", і не лише українці. В донбаському підпіллі працювали росіяни, татари, греки і представники десятків інших національностей – з ризиком для життя виборювали ідею вільної соборної України.

Отже, світ змінюється швидше, ніж люди, змінюється час, змінюються гасла. Нічим не підкріплений популізм стає виграшною картою, старі бійці обіцяють жити з Україною в серці (та хто ж цього не обіцяє напередодні виборів!), колись гучні обіцянки, що даються далеко не вперше, стають схожими на старий анекдот і викликають довіру лише у невиправних романтиків. Після виборів народ поступово впадає в апатію, мляво спостерігаючи за "мильною оперою" під назвою "створення коаліції"... А Україна все ще чекає на національну об'єднавчу ідею. Ту саму об'єднавчу ідею, яку так і не вдалося "намацати" ні державним керманичам, ні провідникам безлічі політичних сил за всі останні 15 "незалежних" років...

м. Донецьк

Як влучно зауважив Провідник ОУН на Центрально-Східних українських землях Дмитро Мирон (Орлик), ідея української соціальности є нероздільно пов'язана з розвитком ідеї нації, праці, вартості, живих сил народу й гідності вільної людини.

Ідея вільної нації, вільного працюючого народу, справедливого суспільного ладу, вільної продуктивної праці та вільної людини йшли в парі впродовж всього історичного розвитку України. Український націоналізм обирає будову нового суспільного ладу на засаді добра й зверхності національної спільноти. Добро нації, добро загалу перед добром і користливими інтересами одиниці й поодиноких суспільних груп, бо від сили й розвитку всієї нації залежить доля одиниці й поодиноких суспільних груп. Нація удержує тяглість духовних і матеріальних надбань усіх поколінь і органічну єдність всіх суспільних груп. Українська раса – це раса солідаристів, для яких суспільний ідеал – група, а не індивідуальність. Найприродніше місце українця – це перебування в групі, а не – поза групою. В групі розвивається все найліпше. Українське суспільство було, є й буде як образ взаємовідносин груп. Тому нема іншої дороги до організації української раси, як тільки гармонійне укладання взаємовідносин українських груп.

Михайло ПОЛІЩУК

СТУДІЇ

ІДЕЯ УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛЬНОСТІ

Український геополітик Ю. Липа стверджував, що у праці українець не любить бути сам по собі, він завжди готовий брати приклад із праці загалу – більшої чи меншої громади, яка його оточує. В усіх ділянках народного життя праця гурту стоїть вище праці одиниць. Дух краси наказує одиниці завжди бути у добровільному зв'язку з гуртом. Тому праця одиниці лише тоді вартісна, коли вона сполучена із працею цілого гурту, із суспільством чи працею усієї нації.

В традиціях українських трудових організацій (чумацькі ватаги, спілки, робітничі артілі) завжди підкреслювалась органічність добровільного зв'язку одиниці з її гуртом. Навіть досить егоїстична сучасна інтелігенція швидко вкладається в рамки фахових корпорацій і радо там працює. Тільки непродуктивні "рвачі" й "прихватизатори", які намагаються руйнувати організацію з метою власного збагачення, згадують на кожному кроці "український індивідуалізм". Ні, такий "індивідуалізм" – це розклад гуртової сили українців. Геть від такого "індивідуалізму"! Бо колективна сила, що добре зорганізована і пущена в рух, – це широкий потужний вал, який на розлогих українських землях зруйнує чужі і створить свої суспільні порядки.

Український націоналізм висунув засаду інтегрального неосолідаризму, себто національного солідаризму праці.

Національний солідаризм праці грунтується на таких засадах:

1. національної спільноти та верховного контролю нації-держави;

2. органічної солідарності та співпраці всіх верств;

3. на засаді обов'язку суспільно-корисної праці: всі члени нації є рівні перед обов'язком праці; кожний член нації є зобов'язаний працювати розумово й фізично для помноження сил і надбання нації;

4. на засаді суспільної справедливості: кожному відповідно до його праці й вартості, незалежно від матеріального положення й суспільного становища; хто не працює – не вважається гідним членом національної спільноти; лише в лоні національної спільноти може існувати суспільна справедливість;

5. на засаді національно-суспільної етики: праця є суспільно-етичною вартістю й честю;

6. на засаді вартості людської особи й потреб родини; український націоналізм є проти експлуатації людини людиною, одного члена нації другим;

7. на засаді культурно-цивілізаційного розвитку.

Український націоналізм є проти ліберал-капіталістичного устрою. В капіталістичному устрої панує групка сильніших матеріально людей над мільйонами працюючого народу, панує соціальна нерівність багатших матеріально, незалежно від їхньої вартості та праці, панує визиск, класовий егоїзм, погоня за зиском і боротьба класів. Капіталісти керуються передусім якнайбільшим матеріальним зиском із капіталу, хоч би коштом добра нації й нужди народу. В капіталізмі є вихідною точкою й підставою інтерес і матеріальна користь і необмежена свобода одиниці, панування й перевага капіталу, що дає зиски незалежно від праці. В капіталізмі панує трактування праці як товару залежно від купівлі-продажу, механічне розбиття й роз'єднання органічної єдності суспільних верств й підрив духовно-моральних і національно-суспільних зв'язків внутрішнім розпорошенням й вільною грою матеріальних сил, і зовнішнім пануванням міжнародної банківської фінансієри, біржевих спекулянтів, промисловців і великих купців. Знову ж, у соціал-комунізмі панує колективне стадо коштом нації та других верств, цілковите узалежнення людини від матеріально-технічних відносин і колективу, механічно-фізичне трактування праці як робочої сили, бюрократична мертвеччина, марне продукування, ліквідація свободи людини вільної праці, суспільна несправедливість, зрівняйлівка, коли однаково трактується зайд і нероб із чесно працюючими людьми на їхній власній прадідівській землі.

Тільки національний, інтегральний солідаризм праці забезпечує всебічний розвиток сил нації, співпрацю всіх продукуючих груп, свободу і вартість праці, справедливу співучасть в продукції й розподілі культурно-цивілізаційних надбань і матеріальних статків для добра українського працюючого народу й майбутніх поколінь. Соціальне питання в Україні – це революційна боротьба за владу нації й українського працюючого народу проти національного, соціального й господарського поневолення й визиску, це знищення бюрократичної панівної кліки пострадянської і бандитської буржуазії і побудова нового справедливого працекратичного солідаристичного ладу; це побудова завершеної суспільно-виробничої структури української нації, формування української провідної верстви й організаторів виробництва, опанування українським елементом міст, повернення до землі й суспільне оформлення українського селянства, доповнення свіжими силами й формування нової, національно-свідомої української інтелігенції.

Український націоналізм кличе до цілого українського народу: вставайте, борітеся, здобувайте, перемагайте і володійте над своїм світом, формуйте своєю волею й силою історичну долю України, працюйте та творіть нове, могутнє життя нації та вільних людей праці!

ДМИТРО ДОНЦОВ. "НАЦІОНАЛІЗМ"

Сергій АЙБАБІН

Книжка українського філософа, політика, публіциста доктора Дмитра Донцова (1883–1973) "Націоналізм" уперше вийшла друком 1926 року. Саме після вибуху гігантського соціального катаклізму 1917 р. і напередодні ще більших потрясінь написано книгу-застереження, дороговказ самостійного шляху української нації до її порятунку.

Твір складається з трьох частин. Назва першої – "Українське провансальство". Як могла потужна держава середньовіччя з часів Хмельниччини здеградувати до хохляцької республіки УРСР у складі імперії варварів? Хто очолював націю на похилій стежці, чого навчав, куди кликав?

Донцов дає відповідь, посилаючись на власні дослідження та величезну джерельну базу багатьма мовами.

Любов до "тиші і злагоди, вареників та вишневих садочків...", нав'язувана нації народними вождиками під єхидне кепкування ззовні, апатія до національного спротиву, зневага до "висших матерій", страх перед напруженням волі та жертовністю, зрада українською шляхтою свого призначення боронити власне посполитство – все це призвело до втрати рідного краю, а разом з ним і "вареників і садочків...".

Допоки українські "провансальці" шукали злагоди і порозуміння з "цілою людськістю", представники тієї "людськості", нерідко малочисельніші чи культурно нижчі від нашої нації, але сміливіші або нахабніші, диктували свою волю у "нашій не своїй землі".

Цитуємо Д. Донцова: "Така філософія не могла дати тим поколінням, що виховувалися під її впливом, віри в свою справу, ні розмаху, ні патосу. Вона мусила привести до духовного роздвоєння, розламу, знесилля, зневіри і сумніву". Сучасний провінціалізм, що хворобливою бактерією точить багатьох українців, інтенсивно культивується і прищеплюється нації внутрішніми та зовнішніми ворогами України. Нема чого малодушно ухилятися від слова "вороги" і не існує заборонених методів опору їм, допоки вони не "згинуть", інакше – згине нація.

Частина друга називається "Чинний (дієвий. – С.А.) націоналізм". У ній автор звертається до "ініціативної меншості", яка здатна утворити фундамент нації, наводячи слова Шпенглера: "Нація, як усі великі символи культури, – це внутрішнє посідання немногих людей". Від себе додамо, що теперішня маса духовних карликів при владі відійде у безвість після гучних дебошів в ресторанах або в залі Верховної Ради, залишивши у пересічного обивателя порожнечу в голові та кишенях.

Теперішня маса духовних карликів при владі відійде у безвість після гучних дебошів в ресторанах або в залі Верховної Ради, залишивши у пересічного обивателя порожнечу в голові та кишенях.

Не політичний галас всіх кольорів, не розривання держави та суспільства, щоб влізти в котрусь міжнародну структуру – історія увічнить лише національну гідність, солідарність, відданість. Все закінчиться: одне в презирстві, друге – в славі. Коли в тяжку хвилину нація не здається, не розсипається – є надія. "Природа винагороджує лише в пропорції до зусиль і заслуг – для її мети. В суспільнім житті обов'язує та сама засада, і ні одна нація не дістане в дарунок жнив від "справедливої" природи, коли вона не сіяла, ні одна не дістане незалежності, коли не хоче і не може її осягнути, коли немає почуття й сили здорових рас, що хочуть і панувати над людьми, землею, повітрям і морями, служачи собі і – людському поступові".

Частина третя має назву "Українська ідея". "Наша мандрівка по пустелі ще не скінчилася тому, що були в нас тисячі воль замість однієї, і сотки туманних, замість однієї, яскравої думки, що лучила б усіх в одну цілість. Бо що є нація, коли не скупчення мільйонів воль довкола образу спільного ідеалу? Ідеалу панування певної етичної групи над територією, яку вона одержала в спадщині по батьках і яку хоче залишити своїм дітям". Тепер наведемо крилатий вислів, без якого про Донцова і його творчість ніколи не пишуть: "України, якої прагнемо, ще нема, але ми можемо створити її в нашій душі". Українці без ілюзій усвідомлюють, що попри декларації та акти ми живемо в ментально окупованій чужим елементом Батьківщині. Але те, що вона наша, а не їхня – повинні відчувати і вони, і ми"... поки ми не виплекаємо в собі пристрасного бажання створити свій власний світ із зовнішнього хаосу, поки "малоросійську" ніжність не заступить у нас зачіпна любов посідання, поки теореми не стануть аксіомами, догмами, "соромливість" не обернеться в "брутальність", а безхребетне "народолюбство" – в агресивний націоналізм, доти не стане Україна нацією".

Донцов будує свій інтегральний націоналізм на усвідомленні високого призначення нації та на одній з євангельських ідей про героїчну особистість та обрану меншість, котра йде не за натовпом, а попереду. Так організована будь-яка спільнота, покликана перемагати – від військового підрозділу до провідних держав. Ідея націоналізму має бути натхненням, задля "кусня хліба та спокою" ніякий "-ізм" не потрібен. Тільки передова меншість може рухати неповоротку масу для її ж користі. Мета книги Д. Донцова – це популяризація політичного єднання нації навколо героїчних вартостей, що можуть оберігати націю від фізичного та морального занепаду. Сила ідей цієї книги, що залишаються актуальними (на жаль) і сьогодні, здатна подолати соціальні і політичні хвороби нації.

ГРИМАСИ ДОБИ

...І ЗЛЯКАЛИ ПРОВАНСАЛКУ КОЗАЦЬКІ ВУСА

Олексій СЛАБКИЙ

Моя Батьківщина – це предків ряди,
Розвішані гордо на стінах.
Це гомін козацький, це поклик орди
З пісень старовинних.

Так починався у першому варіанті вірш "Моя Батьківщина" визначного українського поета Максима Рильського. Після лютого "гарчання" більшовицьких ідеологів, щоб не потрапити на Соловки або не бути засудженим до вищої міри покарання, автор знайшов вихід: замінив слово "це" на слово "не". Правда, ця хитрість не принесла йому спокою: гоніння продовжилися, бо ж вірні цербери комуністичного режиму не прощали навіть найменших симпатій до якої-небудь нації, крім панівної – російської.

Для того, щоб поступово гасити в душах людей, які належали до поневолених Москвою націй, любов до свого, рідного, ідеологи марксизму-ленінізму розробили лжетеорію злиття багатьох націй в одну, що було демагогічним прикриттям насильницької денаціоналізації та русифікації – основи і суті так званої "ленінської національної політики". Проведення такої політики, що спиралася на потужну репресивну машину протягом кількох десятиліть, призвело до появи чималої кількості безбатченків, яничарів. Проте еліта української нації не зламалася. І той же Максим Тадейович свято вірив у те, що ми, українці, завжди були, є і будемо, що ніколи не переведеться наш родовід, виражений у "предків рядах", які починаються ще в сиву давнину, до княжих часів, продовжуються в добу Київської Руси-України, в героїчний період Козаччини, в національно-визвольних битвах минулого століття, ознаменованих іменами Симона Петлюри, Євгена Коновальця, Степана Бандери та інших видатних особистостей.

В тому, що наша нація безсмертна, не сумнівалися Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка, Микола Міхновський, Дмитро Донцов... Ідея національного безсмертя закладена в наших українських генах.

Під час народного здвигу в середині XX століття у західних областях України побутувала пісня, автори якої залишилися невідомими. Ось лише два куплети з неї:

Нас питають, якого ми роду
І кому ми торуєм шляхи?

То ж то ми на вратах Царгороду
Залишили черлені щити.

То ж то наша долоня шершава
Так стискала залізо меча,
Що німіли Москва і Варшава,
І султан мимоволі мовчав.

Як тонко і як точно у цих рядках відображено віковий місток єдності наших поколінь! У подальших куплетах пісні мова йде про визвольну боротьбу українців уже в 20-х роках XX століття, про те, як народ трепетно відчував і шанував оте нездолене єднання поколінь.

Звісно, така велич національного духу України не до смаку нашому "старшому брату", який був настільки "старшим", що вигулькнув на сторінки історії лише у пізньому середньовіччі, і то завдяки своїй агресивності та лукавству. З посиленням його впливу на міжнародній арені цей "брат" все наполегливіше заперечував саме існування українців, заявляючи, що це, мовляв, "малороси", а їхньої мови "не было, нет и быть не может". Ось так, одним розчерком пера царські сатрапи викреслили нас зі сторінок історії. Ще далі пішли більшовики, які діяли за принципом їхнього вождя-людожера: "нет человека – нет проблемы", проводили політику етноциду проти українського народу і за десятки років свого панування голодоморами, катуваннями, засланнями, розстрілами винищили десятки мільйонів українців. Та знищити всіх нас так і не змогли, бо ми – народ безсмертний.

Але, на жаль, сліди більшовицької ідеології залишаються в душах частини українців, які стали яничарами. Ще з їхніх душ то тут, то там виплескується бруд, яким вони обливають все українське. Часом важко навіть зрозуміти, чи то прояв справжньої омани, чи то добре продумана поведінка. Особливо дивують прояви яничарства у поведінці непересічних людей. Півтора року тому відбувся народний здвиг кучмізму – Помаранчева революція, головним рушієм якої стали національно-патріотичні сили. Проте далеко не всі в країні поділяли їхні погляди, протиставляючи їм дивовижну плутанину думок і почуттів. Так, наприклад, відома співачка Ніна Матвієнко в інтерв'ю, даному на історичному майдані, говорила таке: "Мене турбує, що Україна з часів незалежності, ну, і в часи ще радянські... як це назвати... плавун такий ходить, є такі українці в шорах. Давай їм тільки, щоб все було по-українськи... Ця хвиля сьогодні піднімається догори... І що з цим роботи? Вони приходять на Майдан з розвішаними вусами аж до колін і, тикаючи пальцем, заявляють, що оце все має бути по-їхньому, що вже всі мають говорити по-українському. Люди ці не з високою освітою, вони нам постійно заважають... Зашорені ще довго будуть нам заважати, але їх, слава Богу, все менше. Клюмба поменшала..." ("Дзвін", ч.1, 2005 р., стор.148).

Авторка цих рядків бере собі в авторитети Володимира Винниченка, який ніколи не був українським самостійником, чия політична недалекоглядність і обмеженість була однією з головних причин нашої поразки в боротьбі за Українську народну республіку. Інших авторитетів на Олімпі нашої нації авторка просто не знає, тож не може зрозуміти, що сама вона заслуговує докору в зашореності. Вона не розуміє того, що в той час, як в полоні примарного "гуманізму" Винниченко морочив читацькі голови фантазіями про "сонячну машину", "малоосвічені" вусані проносили свої "шори" через катівні НКВД, тюрми, заслання. Вони проливали кров за українську національну ідею, яка стала метою їхнього життя, за Україну, яка була для них над усе. Такі люди у всіх націй заслуговують щонайвищої пошани і якнайглибшої подяки.

На жаль, Україною справді ходить "плавун", який називається провансальством. Ця хвороба робить людей глухими і сліпими до національної проблеми, робить їх нездатними зрозуміти саму суть історичного процесу на всій земній кулі, переповненій гулом міжнаціональної боротьби, в якій тільки "надмірна" любов до свого ("щоб усе було по-українськи") дає борцям ту силу духу, яка необхідна для перемоги над національним ворогом.

В наш час посилання на авторитет соціаліста Винниченка, який свого часу так довго і так трагічно для нації вірив Тимчасовому уряду, а потім Леніну, означає, що людина не розуміє найочевидніших уроків нашого трагічного минулого. До того ж така людина не розуміє і того, що діється навколо сьогодні, бо ж нехіть до того, "щоб усе було по-українськи", означає не що інше, як бажання, щоб частину українського замінило російське, бо ж ми, мовляв, демократи, гуманісти, плюралісти, ми шануємо всіх і т.д., і т.п. І не розуміють провансальці, що якраз за оту поступливість, оту патологічну полохливість і невиразність їх ніхто в білому світі поважати не буде, бо провансальство – то хвороба не росту, а вимирання. Українцям, як нації безсмертній, з провансальством не по дорозі.

м.Київ

УКРАЇНА СОБОРНА

"НІХТО НЕ ПЕРЕКРЕСЛИТЬ МІЙ НАРОД..."

Ярослав ГОМЗА

Фальсифікуючи історію донецького краю, московські "вчені" безпідставно твердять, що буцім-то російські царі відвоювали (визволили) ці землі від турків і татарів.

Але, як відомо, здавна один із козацьких куренів називався Донським. Мабуть тому, що сюди записувалися козаки, вихідці з-над Дону і Сіверського Дінця.

Землі ж вольностей запорозьких козаків у XVI–XVII ст. сягали на сході до самого Дону, про що свідчить цілий ряд документів. Так, грамота короля Стефана Баторія від 9 квітня 1582 року східні межі запорозьких земель визначає "з верхів'їв річки Орелі на верхів'я Кальміусу, а звідтіля на гирло ріки Дону". Це підтвердив і гетьман Богдан Хмельницький універсалом від 15 січня 1656 року, яким ці межі окреслено "від самарських земель через степ до самої річки Дону, де ще до гетьмана козацького Предслава Лянцкоронського (який ще 1516 року ходив під Білгород на Дністрі. – **Я.Г.**), козаки запорозькі свої зимовники мали". 1751 року інженер-полковник де-Боксет нарисував карту, на якій територію на Орелі поза Міус визначено як "зимовники и жилища запорожских казаков".

Коли турки оволоділи гирлом Дніпра і перекрили запорожцям вихід у Чорне море, козаки іноді піднімалися Дніпром до гирла Самари, по її притоці Вовчій добиралися до місця, звідки було близько до Кальміусу, волоком перетягували човни у Кальміус і по ньому спускалися в Азовське море, а через Керченську протоку виходили у Чорне. Біля самого гирла Кальміусу над Азовським морем десь біля 1500 року виник запорозький зимовник Домаха. Тут знаходили захист козаки і чумаки, що ловили рибу в довколишніх водах та ходили по сіль на Бердянське озеро.

На верхів'ї Кальміусу січовики поселилися не пізніше кінця XVI століття. У XVII ст. з зимовників та хуторів у Олександрівському урочищі на місці сучасного Донецька виросла козацька слобода. Нижче по течії Кальміуса козак Мандрика заклав зимовник, зародок сучасного селища Мандрикине. Розвиток цих і сусідніх козацьких поселень перервало перше зруйнування Січі за наказом царя Петра I 14 травня 1709 року. Уцілілі після погрому запорожці втекли в Олешки, на підвладні кримському ханові землі, і після повернення запорожців з-під влади кримського хана навесні 1734 року було запроваджено поділ запорозьких земель на паланки (округи). До 1768 року всіх паланок на Запоріжжі було п'ять: Бугогардівська, Перевізька (Інгульська), Самарська, Козацька, Кальміуська.

На території Кальміуської паланки було розташовано два села – Ясенувате та Макарове, і 28 зимовників.

Село Ясенувате – давнє запорозьке поселення, засноване 1690 року. Мешканці його займалися бортництвом, скотарством, риболовлею. 1745 року село було одною з головних схованок гайдамаків. Розташоване воно було за одними даними (Д. Яворницький. "Історія запорозьких козаків"), на місці теперішнього міста Ясинувата, за іншими (П.Лаврів, "Історія Південно-Східної України"), – на місці села Ясенівка.

Комендант Кальміуської фортеці мав печатку, на якій було зображено корону з хрестом, від якої по обидва боки спускалися вінки. Посередині поля печатки перехрещувалися шабля і спис. Біля корони стояли літери – зверху "КП", знизу "ПП", що означали: "Кальміуської паланки полкова печать".

Після того, як 1775 року війська генерала Текелія і князя Прозоровського (понад 100 тисяч солдатів) зруйнували Січ, знищивши перед тим усі запорозькі поселення, у приазовські степи було переселено греків з Криму, які 1779 року на околиці колишньої запорозької фортеці Кальміус заклали місто Маріуполь. Всі інші запорозькі землі царський уряд колонізував німцями, євреями, російськими розкольниками, сербами, хорватами, молдаванами, волохами, роздавав їх російським вельможам і генералам, всякими способами перешкоджаючи заселенню їх українськими селянами. Але безуспішно.

А тим часом ще й тепер, уже при незалежній Україні, знаходяться "історики", "теоретики" та ідеологи-інтернаціоналісти (читай: шовіністи-великодержавники) як праві, так і ліві, що намагаються відірвати Донбас від України то у вигляді Донецько-Криворізької республіки, то "інтернаціональної республіки" Донбас, то бачать його просто в складі "єдіной і нєделімой". Ще зовсім недавно всякі зайди, "проффесори" і просто манкурти сепаратним способом намагалися утворити якийсь Пісуар(!).

Але історія свідчить, що Донеччина була, є і буде українською землею.

Як писав Василь Симоненко:

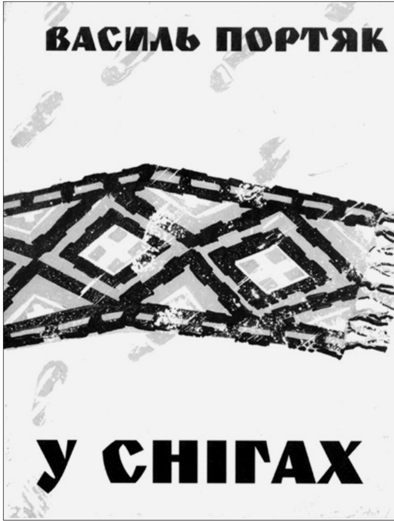
Народ мій є, народ мій завжди буде,
Ніхто не перекреслить мій народ:
Пощезнуть всі перевертні-приблуди
І орди завойовників-заброд!

смт Очеретине на Донеччині

КНИЖКОВА ПОЛИЦЯ

ВІСІМ ШЕДЕВРІВ

Іван АНДРУСЯК,
"Нація і держава"

Двадцять років тому Василь Портяк видав свою першу книжку новел, яка називалася "Крислачі". У ній оповідалося про Карпати, але зовсім не так, як зазвичай оповідають про них навіть чимало вихідців із цього краю, не кажучи вже про заблукалих "туристів від літератури". Там не було й тіні попсово-барвистої "базарної" екзотики, не було ні нудного позерства, ні бридливого "маргінального" пафосу. Ця книжка мислила так, як мислять себе самі гуцули – людинно, органічно.

Відтоді хтось інший давно вже написав би як мінімум вісім книжок, а Василь Портяк написав вісім новел. Вісім новел за двадцять років "межі тисячоліть"! Вони склали скромну на вигляд "білу книжечку" (у Стефаника, якщо пригадуєте, була "Синя книжечка"), яка так само скромно, на перший погляд, і зветься – "У снігах" (Київ, "Факт"). Одну з цих новел – "У неділю рано" – навіть зазвичай украй скупий на похвалу поет Василь Герасим'юк у післямові скромно назвав шедевром.

Як на мене, шедеврів там значно більше, – але суть не в цьому. Суть найперше у самому жанрі, який, скажімо, англійською зветься так само, як і роман – novel, на відміну від ріденької кашки story, яка в нас чомусь теж називається романом. Один із небагатьох, на моїй пам'яті, випадків, коли англійська термінологія виявляється адекватнішою – але менше з тим. Для нас – для розуміння того, чим є ця книжка – наразі важливо, що новела-novel за своїми жанровими якостями концентрує на кількох сторінках таку ж глибу експресії, як і роман-novel на кількох сотнях сторінок (а роман-story навіть на кількох тисячах до неї й не наблизиться). Недарма Василь Гаморак якусь сотню років тому казав Василеві Стефанику: "Не пиши ТАК, бо вмреш!" Після безсмертного Стефаника ТАК, власне кажучи, писало лише троє – Григорій Косинка, Григір Тютюнник і ось – Василь Портяк. Вісім novel за двадцять років – це багато, це дуже багато. Тим паче, на межі тисячоліть...

Узагалі – на межі, бо лише так і можлива настільки гранична концентрація експресії. Для Гуцульщини такою межею були найперше сорокові-п'ятдесяті роки минулого століття. Тоді дві страшні армади нищівними валами прокотилися по наших горах, спустошуючи все на своєму шляху, – і гори повстали проти них обидвох, прагнучи оборонити своє єство. Про УПА – чи нехай про час УПА – останнім часом стало писати "модно", і це значить, що за таку писанину беруться всі, кому лиш не лінь, профануючи тему і знищуючи сюжети. І на всю велику українську літературу знайшлося лише двоє Митців, які сказали про це на високому рівні духовної адекватності – бо говорили не про зовнішні ознаки того часу і не про банальний патос, а – про Людину. Василь Герасим'юк у "Косі":

"Я чесатиму сам. Скільки
треба. Засни".
"Відітни", – вона плаче.
А він до весни
чеше косу. Розчісує косу.
Хай усе на землі у крові і в золі –
є живі і в землі! І між ними,
в землі
він розчісує чорноволосу.
...
Ти вже рвешся на світ?
Ти на цей не спіши.
Чорну косу чеши.
Чорну косу чеши.
Твердь, як смерть, над тобою
з косою.

І Василь Портяк у новелі "Гуцульський рік" – у формі коротких, але страшенно щемких записів на берегах календаря: *"Прости, Боже, його душу, але чи пастиреве то діло – збрійно по лісах блавучити"; "Умерли в нас Нявчук, та й Бедзюк, та й син його Дмитро вмер. Читав псалми, котрі вмію напам'ять, а хтось то Городову розказав. "Небось, дьячок, перевіраєшь? Нєпорядок – та бух на стіл мій "Псалтир". – Дєржі свою кніжіцу!" А я – по хаті бігаю, та шемраюся, та "спасібо!" кричу як на ґвалт, та ніяк місця не нагрію... "Совсєм, дурак, спятіл", – буркнув уже з порога, а я лиш собі сів, та й сидів так, без духу й без слова..."; "Вночі одні, а вдень інші. Ці – "продав", а ті – "банду прячєшь?"*

І – у згаданій уже новелі "В неділю рано", яка іноді дослівно перегукується з "підземною" символістикою Герасим'юка. Лише тут у схроні переховуються дві сусідські родини, сини яких в УПА. Їхні розмови, молитви, щемкі жарти, невимовна ніжність і краса душ за простими, іноді аж буденними словами... Погані письменники створюють для людини штучні межові ситуації, "вичавлюючи" з неї неприродні вияви надприродної поведінки – справжні письменники зображують тонку простоту людяності у неприродному болеві межової ситуації.

Як на мене, шедевр – кожна Портякова новела. І "Перед косовицею" – яка вкотре потверджує банальну, в принципі, істину, що в кожній житейській ситуації бувають свої люди і нелюди, – банальну, якщо вона не писана кров'ю. І "Хованець" – із філософією зради й самопокари. І дивовижні гімни коханню "Цвіте ясний..." та "У снігах" – настільки тремкі, що й вимовити їх гріх... І "Охоронителі діви" із символікою розрізняння свого-чужого, органічного-штучного, добра-зла. І, ясна річ, "Ісход" – життя як філософське узагальнення. Без цієї книжки говорити нині про українську літературу – хіба як про щось неповноцінне... Бо ця книжка багато про що за всю літературу говорить. І, можливо, виправдовує її – літератури – існування.

Навіть так!

ВІД АВТОРА

ВІДДАЙТЕ МОВУ?

Наталка ПОЗНЯК-ХОМЕНКО,
поет

Пам'ятаю, на першій "Червоній руті" в Чернівцях у 1989 році дуже популярною була пісня-памфлет Едуарда Драча "Віддайте мову". Тоді взагалі був час памфлетів і промов – із завмиранням серця тисячні юрби могли годинами слухати римовані лозунги та палкі заклики харизматичних промовців на захист мови, історії, культурних цінностей. Здавалося – ось-ось усі все зрозуміють, усвідомлять, покаються, і всі ми радісно закрокуємо до світлого раю добра і справедливості.

Минуло 17 років (чим не повноліття – сучасні школярі в цьому віці отримують "путівку в доросле життя"), а ситуація мало в чому змінилася. Так само на різних мітингах і патріотичних зібраннях лідери з уже побитою міллю харизмою б'ють себе кулаками в груди і закликають ставати як один на захист мови, історії, культурних цінностей. Правда, більшість із них за ці 17 років посолиднішали, змінивши вишиванки на дорогі костюми, а громадський транспорт на дорогі іномарки. А тим часом в регіонах на офіційному рівні російська мова визнається регіональною (читаймо – місцево-державною), вся спортивна чи гламурна преса давно уже стала виключно російськомовною, а про місце української книжки на ринку говорить хіба що нелінивий.

Це не так смішно, як видається на перший погляд. Сумний досвід Білорусі показує: все почалося з російської як другої державної, а нині навіть в селі рідко знайдеш людину, що пам'ятає білоруську, в столиці – тільки 4% білоруськомовних класів і жодного білоруськомовного вищого навчального закладу. Весь інформаційний простір там не тільки російськомовний, а й російськоідеологічний із присмаком совковості, який, однак, дає безвідмовний результат. Зрештою, і в нашому інформаційному просторі міцно засіли "Бригади" на пару з "Бандитським Петербургом" та радіо "Шансон".

А ми і досі просимо невідомо в кого – віддайте мову, сподіваючись, що оті, нагорі, які вміють так гарно і правильно говорити, точно її випросять. Хоча, якщо бути відвертими – чи можна випросити повернути те, що в кожного має бути частинкою душі? Каюся, сама пройшла через цей комплекс меншовартості, коли в тому ж 1989 році вступила до Київського університету ім. Шевченка на російське відділення філологічного факультету (була закохана в поезію Лермонтова і Висоцького) і перший рік у Києві розмовляла переважно російською. Але коли приїхала на канікули до батьків, раптом зловила себе на тому, що я уже думаю російською, а потім перекладаю на українську. Хвилинного шоку і страху ("що зі мною відбувається!") було досить, щоб перестати боятися, що мене "нє поймут", і з того часу я розмовляю виключно українською.

Проблема, на жаль, полягає в іншому: мовне питання – дуже зручна карта, яку різні політичні сили час від часу витягають з рукава, щоб отримати свої політичні дивіденди. Тут, як на біржі: хтось грає на підвищенні курсу, хтось – на пониженні, але в кінці оборудки обидві сторони задоволено тиснуть один одному спітнілі долоні. І то дарма, що замість акцій на торги виставляються мова, історичні та культурні цінності, наші віра і сподівання – прибутки і в тому, і в тому випадку обертаються конкретними цифрами в конкретній валюті. Але не в наші кишені.

Я відношу себе більш до пацифістів, але останнім часом все частіше спадають на думку слова з "Інтернаціоналу": "Не ждіть рятунку ні від кого, ні від богів, ні від царів". Здається, пора це усвідомити і перестати бути слухняним знаряддям в руках політичних маніпуляторів. А світ почне нас поважати лише тоді, коли ми самі перестанемо давати підстави себе зневажати.

Нещодавно, проходячи метро, наткнулася на трьох симпатичних жіночок в українських строях, які рівними голосами виводили: "Я смотрю, все смотрю на дорогу, что тебя от меня увела".

No comment.

Святослав КОСТЕЛЬНИК

"ДИКУНСТВО" ВІД РУСЛАНИ

Розповідаючи нашим читачам про фестиваль європейських фантастів "Єврокон", який два місяці тому пройшов у Києві, ми вже згадували й про новий проект співачки Руслани, який вперше презентувався на цьому фестивалі. Все почалося з нового роману київських письменників Марини та Сергія Дяченків "Дика енергія. Лана", на мотив якого співачка, а тепер ще й народний депутат Руслана взялася творити нове шоу.

Роман – суцільний проект, до художньої літератури він жодного стосунку не має. Просто є собі в далекому майбутньому місто, мешканці якого можуть жити, лише якщо підзарядяться від мережі певною дозою енергії. Хто провинився й дози не отримав – помирає. Але не всі – є дещиця людей, які підзарядки не потребують, а черпають енергію просто з повітря. Їх називають дикими, і одна з них – Лана, відверто "списана" з іміджу Русланиних "Диких танців". Саме вона потрапляє на завод, який виробляє енергію для синтетиків, і дізнається, що ця енергія виробляється з... диких, яких відловлюють спеціальні полісмени-ловці й переправляють сюди "на забій". У висліді Лані вдається навіть не знищити цей завод, а "переформатувати" його так, щоб він живився й, відповідно, живив синтетиків енергією її серця. Як бачимо, попса не просто суцільна, а безпробудна, – та хто казав, що Руслана претендує на щось більше?

Нещодавно в київському клубі "Арена Сіті" співачка-нардеп презентувала перший кліп нового проекту "Дика енергія", а заодно й усе решту, що в цьому проекті "закручене". А цього чимало – розробляється лінія одягу, напоїв, аксесуарів тощо. Одне слово, бізнес.

Руслана, звісно, говорить інакше: "Це – експеримент. Я хочу, щоб ви це сприймали саме так. Ми плюємо на шаблони, на стереотипи, нам абсолютно байдуже, що популярне, а що ні. Ми хочемо робити своє. Одного разу ми вже підкорили Європу, зробимо це ще раз". Проблема лише в тому, що тоді була виразно базована на національній традиції музика, а зараз... Нічого українського, що власне й цікаве Європі, в цьому "дикунстві" й близько немає, а проглядає з нього лише гола комерція. І новий кліп, презентований співачкою, – виразне цьому підтвердження. Ні, він знятий чудово, суперпрофесійно – ось лише пісня, на яку він знятий, не просто ніяка, а, не побоюся цього слова, нікудишня. Бо в ній і тіні немає від тієї "фольклорної" Руслани, яка справді підкорила Європу.

А що є? "Імідж"-несмак із париком а-ля Таїсія Повалій, у якому співачка просто страшна. Як атомна війна, після якої все що залишилося – то це місто отаких ось синтетиків, до якого нас старанно намагаються останнім часом увібгати всі, кому не лінь, у тім числі тепер уже й Руслана.

Гидко...

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Анатолій Погрібний, Ярослав Радевич-Винницький, Степан Семенюк

Адреса редакції: 01001,
вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ;
тел./факс (044) 279-78-08
e-mail: nacija@ukr.net
www.nacija.org.ua
Адреса видавця: 01004, вул. Горького 3б, м. Київ, тел./факс 235-37-61
Головний редактор Михайло Сидоржевський

Реєстраційне свідоцтво:
Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26001016925980 в банку "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300131, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ВАТ "Видавництво "Київська правда"
Замовлення №
Наклад 60 000 примірників
Ціна договірна